

Tekst van de bijdrage van Martin van Rooijen 50PLUS bij Belastingplan 2023

Eerste Kamer: Lam of Leeuw?

Naar wijlen Anne Vondeling, oud voorzitter van de Tweede Kamer die een boek schreef onder de titel “*Tweede Kamer Lam of Leeuw*”

Voorzitter. We behandelen vandaag en morgen een omvangrijk Belastingplan en Belastingpakket. Een Belastingpakket met 11 wetsvoorstellen. Het grootste wetsvoorstel is het Belastingplan met 28 voorstellen. Dan nog 10 andere wetsvoorstellen, waarvan er één pas twee weken geleden tot ons is gekomen. En 5 Nota's van Wijzigingen die niet de Raad van State zijn gepasseerd.

Mijn fractie heeft veel begrip voor de bijzonder moeilijke omstandigheden waaronder het kabinet beleid moet voeren en voorstellen moet doen. Maar voorzitter, het gaat wel over wetgeving en de Staten Generaal moet haar taak en werk wel goed kunnen uitoefenen! Het kabinet maakt momenteel zelf nota bene aan den lijve mee wat het is, wanneer de rechter wetgeving wéér naar de prullenbak verwijst. Dan zit u toch voor joker! En wij, de Staten-Generaal als medewetgever, toch net zo hard! Dan gaan de dingen toch ineens heel anders dan u zelf

had gewild! Dan zijn moeizame compromissen ineens waardeloze smoezen geworden. Als je als regering gezag wilt hebben, kan je dit soort draaien om de oren toch *nét* niet hebben?

Bovendien, het is niet zo maar wat. Of het nu over milieu gaat of over vluchtelingen, het gaat altijd over belangen van mensen, over budgettaire en over economische belangen. Wetgeving is geen emotionele opwelling in een kletsprogramma op de televisie. Wetgeving bindt mensen en hun organisaties, bindt belangen en bindt het Openbaar Bestuur. Iedereen moet er op kunnen rekenen dat wetgeving geschiedt met de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Zorgvuldigheid van formulering door ambtenaren. Zorgvuldigheid van besluitvorming door de regering. Zorgvuldigheid van controle door de volksvertegenwoordiging. Zorgvuldigheid in de uitvoering. Dan is het aanbieden onder extreme tijdsdruk van wetsvoorstellen waarin dan ook nog verschillende onderwerpen aan bod komen die onderling geen verband hebben ronduit **onzorgvuldig**.

Voor de wetsvoorstellen die wij nu bespreken, krijgen wij twee weken de tijd. Dat kan gewoon niet. Wat het nog erger maakt is het door de regering opzettelijk gebruik maken van het ontbreken van het recht van amendement in de Eerste Kamer, door het indienen van voorstellen waar rijp en groen door elkaar is gehusseld en de Senaat alleen mag aannemen of verwerpen. Het

kabinet provoceert de volksvertegenwoordiging of u neemt deze gewoon niet serieus. Wat is ernstiger?

De coalitie heeft in dit Huis al geen meerderheid en na de aanstaande Statenverkiezingen zou wat nu een ongemak lijkt, wel eens een drama kunnen worden voor het kabinet. Dat u dan in die toch delicate verhouding het aandurft met dit soort krachtpatsers wetgeving te komen naar dit Huis, is het hebben van een verkeerd soort lef. Bescheidenheid zou meer op zijn plaats zijn en zichtbare moeite van uw kant om ons wat meer van dienst te zijn, zou gewaardeerd worden. Maar nee, het gaat van dik hout, of, zoals de Achterhoekse popgroep Normaal zou zingen: “Deurdonderen!”. Nou ja, u kunt het krijgen, zoals u het hebben wilt. Samen zoeken naar gemeenschappelijk draagvlak of alleen verder doormodderen. Succes dan, zou ik zeggen.

Voorzitter, dit laatste gaat over de verhoudingen binnen de wetgevende macht, maar wat ik daarvóór zei is nog veel wezenlijker, namelijk het trekken van een wissel op de zorgvuldigheid van wetgeving. We krijgen binnenkort waarschijnlijk ook nog de nieuwe pensioenwetgeving te behandelen. Hoe kan een Eerste Kamer nog langer verantwoordelijkheid nemen voor wetgeving waar de Senaat zelf onvoldoende ruimte en tijd voor krijgt, of waar lastige elementen zo zijn verpakt dat de Eerste Kamer alleen maar “Ja” mag knikken, omdat anders het besluitvormingsproces wordt gehinderd? Daarom

concentreer ik mij vandaag op twee hoofdelementen van, wat 50PLUS betreft, onzorgvuldig bestuur. De eerste is de tijd die wij nemen voor zorgvuldigheid in ons wetgevingsproces. De tweede is het door de regering gebruiken van *bypasses* om kritiek van de Volksvertegenwoordiging te omzeilen.

Voorzitter het moet anders. Een eerdere start van het fiscale wetgevingsproces wil ik als eerste, essentiële stap noemen. Prinsjesdag structureel verplaatsen naar het voorjaar. Zo de noodzakelijke tijd scheppen voor de parlementaire behandeling van de Rijksbegroting en het dekkingsplan. Is dat een moeilijke beslissing? Welnee. Nou, doe het dan! We kunnen daar vandaag nog afspraken over maken.

Dan behoeven Kamerleden die lid worden van de regering ook geen smoezen meer te bedenken, waarom ze als Kamerlid nog Leeuw waren, maar eenmaal regeerder een zoet lammetje. Senator Van Rij, ja die, zei recent hier dat hij destijds, toen hij nog Senator was, had moeten doorzetten met Nee zeggen tegen het box 3 voorstel van Wiebes. Coalitie partner PvdA eiste van VVD dat box 3 voorstel in het Belastingplanwetsvoorstel werd opgenomen. Motie Hoekstra tot gevolg. Eén keer en niet weer. De fractie van 50PLUS was blij met zoveel durf van het CDA. Maar wat is daar van over? Senator Van Rij verpakt tegenwoordig als staatssecretaris van Financiën even gemakkelijk van alles in één wetsvoorstel om geen last te hebben van de Senaat, die toch niet kan amenderen en Senator Hoekstra, die van

de motie *eens-maar-nooit-meer*, straalt tegenwoordig als minister samen met zijn collega Van Rij de eenheid van Regeringsbeleid uit. Wat je zegt wordt kennelijk bepaald door waar je zit.

Nog erger: telkens als de Eerste Kamer dreigt door te zetten, hoor je vertegenwoordigers van regeringspartijen hier en daar insteken dat de Eerste Kamer maar opgeheven moet worden. Let wel, dat zijn geen mensen thuis of tv-praters die dit zeggen, maar gekozen parlementariërs! Voorzitter, dit zijn oplossingen van de Totalitaire School: *Met tegenstanders overleg je niet. Je verwijdert ze*. Telkens als ik zoiets hoor, over opheffen en zo, dan schrik ik werkelijk. Realiseer je je, wat je daar zegt, denk ik dan.

Het moet dus anders. Collega Backer en ik hebben vorig jaar het kabinet gevraagd om de fiscale wetten voor het volgend jaar veel eerder in te dienen dan op de Derde Dinsdag in september. Prinsjesdag kan uitstekend voortaan in het voorjaar plaatsvinden. De Tweede Kamer kan dan de behandeling vóór het zomerreces afronden. Dan heeft de Senaat wél ruim de gelegenheid om te doen waarvoor ze er is, namelijk letten op de kwaliteit van de wetgeving. De koopkrachtmaatregelen kunnen in een apart voorstel ingediend worden, inclusief tarieven en percentages.

De bewindslieden van Financiën hebben aangegeven dit pad op te willen. Mijn fractie moet helaas constateren

dat het vooralsnog bij goede voornemens is gebleven. We hebben er nog niets van gezien dit jaar en in dit Belastingplan 2023. Dit gigantische pakket is een voorbeeld hoe het juist *niet* moet!

Is het kabinet bereid de daad bij het woord te voegen voor het belastingpakket 2024? Graag een duidelijk antwoord.

36 202

Voorzitter, dan begin ik nu concreet aan het voorstel Belastingplan 36.202. Ik spreek dank uit voor de beantwoording van de vragen van mijn fractie over de koppeling van de algemene heffingskorting aan het verzamelinkomen, maar het ligt ook voor de hand dat ik mij op onderdelen geroepen voel om op die antwoorden te reageren en door te vragen. In enkele gevallen typeer ik de logica van het kabinet als een poging om een prachtig schilderij met een topzware omlijsting, op te hangen met plakband en punaises.

In de memorie van antwoord wordt onder andere gesteld dat, ik citeer: *“het zwaarder belasten van vermogen niet het voornaamste doel is van de afbouw van de algemene heffingskorting. Het dekken van de derving bij box 3 is één van de doelen. Bij de voorgestelde afbouw van de algemene heffingskorting op basis van het verzamelinkomen speelt echter allereerst de wens om deze heffingskorting rechtvaardiger uit te laten werken”*.

Allereerst merk ik op dat mijn fractie het ongewenst vindt dat de fundamentele keuze van het kabinet t.a.v. de

grondslag van een “algemene korting”, waarvan de opbrengst ook structureel zal zijn; wordt gebruikt voor de dekking van incidentele derving. De zogenaamde herstellwetgeving en overbruggingswetgeving box 3. Mijn fractie zou de voorgestelde aanpassing van de algemene korting veel beter begrijpen als het onderdeel zou zijn van de structurele hervorming van Box 3 waar dit kabinet op koerst. Dat zou dan in 2026 zijn. Ik kan mij voorstellen dat het kabinet dat ook wel met mij deelt maar dat men het naar voren halen van de opbrengst belangrijker heeft gevonden. Kunt u dat erkennen? Uw oprechtheid in deze zou mijn fractie waarderen.

U stelt in dit verband ook zelf dat “het ontwerp van elke heffingskorting is toegespitst op doel en doelgroep. Elke heffingskorting kent een specifiek doel, specifieke kenmerken en zo ook een daarbij passende grondslag.”.

Begrijpt het kabinet dat het geïsoleerd aanpassen van de grondslag van de algemene heffingskorting neerkomt op een erkenning dat kabinetten in het verleden willekeurig of ondoordacht zijn omgegaan met het zojuist geciteerde uitgangspunt. Immers, als het ontwerp van elke heffingskorting een specifiek doel, specifieke kenmerken en bijpassende grondslag kent, dan is het toch niet opportuun om een “daar bij passende grondslag” zomaar aan te passen? Toch is dat precies wat u doet. Een andere conclusie zou kunnen zijn dat het zojuist geciteerde uitgangspunt een nieuw bedenkfel is van het kabinet of dat een “passende grondslag” iets is waar het ene kabinet heel anders over kan denken dan het andere kabinet. Dat is een slechte eigenschap van deze tijd voorzitter. In plaats van uw handelen te

laten leiden door uitgangspunten worden de uitgangspunten gewoon anders geïnterpreteerd als dat goed uitkomt. Graag een reactie van de ministers en de Staatssecretaris.

In dit verband noem ik ook even de uitfasering van de IACK. Ik begrijp nu pas dat deze korting eigenlijk al jaren een andere naam had moeten hebben: De Inkomensafhankelijke Kinderopvang Korting. Doel, doelgroep, kenmerken en een passende grondslag? Het klinkt sjiek maar in de praktijk is behoefte aan dekking al genoeg om de principes weer overboord te gooien. Daar herken ik een onwenselijk patroon in ook al ben ik het in dit geval wel eens met de maatregel.

Tevens voorzitter vind ik de antwoorden ten aanzien van de arbeidskorting ook niet consistent. De arbeidskorting “is bedoeld om de arbeidsparticipatie te bevorderen”. De arbeidskorting “is een instrument dat in het bijzonder tegemoetkomt aan het doel van arbeidsparticipatie”. “De arbeidskorting discrimineert alleen tussen werkenden en niet-werkenken.” Dit zijn uw woorden. Maar tegelijkertijd krijgen gepensioneerden slechts de helft van de arbeidskorting als zij precies doen wat u zegt: doorwerken na pensionering. Vooral het laatste citaat “De arbeidskorting discrimineert alleen tussen werkenden en niet-werkenken” typeer ik als onwaar en ik zou het op prijs stellen als dat ook wordt erkend. De inrichting van de arbeidskorting voor werkende gepensioneerden bewijst toch dat deze korting niet alleen wordt gebruikt om arbeidsparticipatie te bevorderen? Want als dat wel zo zou zijn dan zouden werkende gepensioneerden ook de volledige korting moeten kunnen krijgen. Dat u hier arbeidsparticipatie

mee opoffert staat vast. De vraag is enkel hoeveel? Dat kunnen de ambtenaren op Financien, SZW of bij het CPB u vast wel vertellen.

Voorts moet mij ten aanzien van de heffingskortingen van het hart dat ik en mijn fractie het beleid sinds 2014 beoordelen als een vorm van financiële of fiscale repressie. Gepensioneerden zonder aanvullend pensioen hebben aanspraak op zorgtoeslag, huurtoeslag, ouderenkorting en op een sociale huurwoning. Gepensioneerden met een aanvullend pensioen raken dat allemaal kwijt. Daarnaast krijgen zij slechts de helft van de algemene heffingskorting en indien zij nog werken, ook slechts de helft van de arbeidskorting. In de praktijk zien we nu dat mensen met een bescheiden aanvullend pensioen steeds vaker bij een scala aan regelingen net buiten de boot vallen. De buurman of buurvrouw zonder aanvullend pensioen maakt wel aanspraak op alle inkomensafhankelijke regelingen. Het perverse effect van al dat getruc met toeslagen en kortingen; is dat u de aantrekkelijkheid van verplicht pensioensparen fundamenteel ondermijnt. Juist voor de mensen met bescheiden pensioenen en veel minder voor mensen met hoge pensioenen. Kunt u de rechtvaardigheid daarvan jegens mensen met bescheiden pensioenen toelichten? Begrijpt u dat bewegingen die verplicht sparen voor aanvullend pensioen willen beperken of afschaffen worden geholpen door dit beleid van het kabinet? Erkennen de ministers en de staatssecretaris de ondermijning die ik te berde breng en erkennen zij ook dat de grens bereikt of al overschreden is? Indien nee waarom niet?

Voorzitter. Een ander pijnlijk gevolg van het voorstel inzake de koppeling van de afbouw van de Algemene heffingskorting aan het verzamelinkomen, is dat mensen met een laag inkomen maar met een vermogen in aandelen of vastgoed van richting 1 miljoen euro, de algemene heffingskorting nagenoeg kwijtraken. 3.000 euro per jaar zomaar foetsie. 1.500 voor AOW-ers. Zij zullen de extra belasting moeten betalen uit dat vermogen. Interen, heet dat. Niet voor de energierekening maar om belasting te kunnen betalen. Mensen met een inkomen boven 67.000 hebben geen last van dit voorstel

Kan de staatssecretaris uitleggen hoe dit beleid is te rechtvaardigen? Mijn fractie vindt dit beleid onverdedigbaar.

Voor AOW-ers is dit extra schrijnend omdat precies dezelfde doelgroepen die de ouderenkorting al niet kregen nu ook nog de algemene heffingskorting kwijtraken. De totale heffingskorting voor bepaalde groepen AOW-ers met een laag inkomen wordt: 0,0.

De arbeidskorting blijft buiten schot. Met als gevolg dat werkenden met hetzelfde lage inkomen en hetzelfde vermogen, de volledige arbeidskorting van 5.000 euro netto behouden, of in elk geval een heel groot deel daarvan.

Zoals ik al aangaf vindt mijn fractie dit onrechtvaardig. Dit kan in individuele gevallen zeer wel tot schrijnende situaties leiden. Voor het afdragen van meer dan 80% van je inkomen aan belastingen hadden wij ooit een

speciale regeling. De zgn anti -cumulatieregeling. Wij hebben zelfs nog een premier gehad, die gebruik maakte van deze zogenaamde “80% regeling”. Ik vraag de staatssecretaris of het niet tijd wordt om deze regeling op enigerlei wijze weer nieuw leven in te blazen? En zo nee waarom niet?

Ik waarschuw ook voor het al te enthousiast belasten van vermogen, omdat we eerder hebben gezien wat er gebeurt als we met een combinatie van inkomsten- en vermogensbelasting per saldo een onredelijk hoge belastingdruk op inkomen organiseren voor bepaalde groepen. Het kabinet kijkt verlekkerd naar de ex ante opbrengst maar wordt er ook rekening gehouden met kapitaalvlucht? Met gedragseffecten. Met de ex post opbrengst van deze maatregelen op langere termijn? Mensen zijn wel goed maar niet gek voorzitter.

Verder voorzitter wil ik mij vandaag ook hard maken voor het lot van de vrijwilliger. De maatschappelijke samenhang of eigenlijk het hele land komt tot stilstand als er niet dagelijks honderdduizenden mensen zijn die vrijwillig inspanningen leveren voor de samenleving en/of voor hun directe omgeving. Deze geweldige mensen hebben, net als gepensioneerden, helemaal niets aan de verhoging van de arbeidskorting. Maar ze werken wel en de beloning voor hun belangrijke inspanningen mag wat mijn fractie betreft niet relatief achteruitgaan. Is het kabinet vergeten om de maximale vrijwilligersvergoeding evenredig met de arbeidskorting te verhogen of ligt hier een bewuste keus aan ten

grondslag? Ik geef u graag de gelegenheid om dat nog te herstellen; en anders zal ik zelf een voorstel doen.

Voorzitter vanwege de tijd heel kort over de energieprijzen, het energieplafond en de eenmalige energietoeslag. Of beter gezegd de tweemaalige energietoeslag. Klopt het dat het energieplafond en de energietoeslag beide in 2024 zullen worden beëindigd? Dan klopt het dus ook dat de inkomenseffecten van het afschaffen van deze twee grote tegemoetkomingen tegelijkertijd uit de koopkrachtplaatjes zullen vallen?

Deelt u de zienswijze dat de koopkrachtcijfers voor gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden over 2023 in grote mate worden beïnvloed door de incidentele effecten van met name het energieplafond en de energietoeslag? Indien ja, is het dan niet verstandig om de IO-AOW in elk geval niet helemaal af te schaffen? U kunt dit instrument vanaf 2024 namelijk wel eens keihard nodig hebben om enorme koopkrachtklappen op te vangen, als gevolg van het weer afschaffen van de grote eenmalige ondersteuningsmaatregelen.

IO-AOW – 36 208

Voorzitter. Ik ga nu verder met de behandeling van wetsvoorstel 36.208. Allereerst citeer ik voor u de naam van het wetsvoorstel van 16 woorden:

“Intensivering kindgebonden budget in verband met koopkrachtondersteuning, afschaffing

inkomensondersteuning AOW'ers en aanpassingen van het lage inkomensvoordeel”.

Voorzitter, het kabinet zet de Senaat voor het blok, want die heeft geen recht van amendement. Het gaat om de koppeling van 2 eigenstandige wetsvoorstellen die los van elkaar staan maar in 1 wetsvoorstel worden gebundeld, verpakt. Het sluwe is dat het ene voorstel een belangrijke verbetering is voor de ene groep waardoor een meerderheid van beide Kamers voor die verbetering menselijkerwijs verzekerd is. Door het voorstel voor een verslechtering voor een andere groep in het zelfde wetsvoorstel op te nemen, ontstaat de situatie dat als de Senaat de verslechtering zou willen afwijzen het ook de verbetering moet afwijzen.

Voorzitter, dit deugt gewoon niet vanuit democratisch oogpunt. Als de regering van de Eerste Kamer af wil, bewandel dan de Koninklijke Weg en dien een grondwetswijziging in. Dát is strijden met open vizier. 50PLUS zal tegen zijn, maar zo hoort in een open democratie het spel gespeeld te worden, Maar gebruik geen trucs om dit Huis, althans een deel er van, buitenspel te zetten. Voorzitter, ik zeg nadrukkelijk hetzelfde tegen de coalitiepartijen. In een democratie een deel van de volksvertegenwoordiging buitensluiten als het zo uitkomt, is een bijl aan de wortel van die democratie.

50PLUS is verontwaardigd over de vorm waarin deze voorstellen zijn gegoten. Ja, wij zijn een partij die met name let op de belangen van de ouderen, maar wij doen ook steeds constructief mee als het gaat om andere

groepen. Die positieve grondhouding verwachten wij ook van onze collega's jegens óns electoraat. Door de gekozen methodiek heeft de regering die keuze al gemaakt en die is negatief. Een serieuze afweging wordt de Eerste Kamer onthouden en de coalitiepartijen vinden best prettig. Zo behoeft je geen verantwoordelijkheid te dragen voor het afwijzen van de belangen van de ouderen. Voorzitter, in de sport wil een echte kampioen niet graag een *walk-over*. Goed, je bent een ronde verder, maar je wilt laten zien wie en wat je bent. Dat zou in de politiek ook zo moeten zijn. De collega's van de coalitie in dit Huis zouden óók deze koppelverkoop niet moeten willen. Ik vraag het daarom niet alleen aan de regering, maar uitdrukkelijk ook aan de coalitie, aan elk van de woordvoerders. Wat is uw oordeel over dit soort wetgeving vanuit de argumenten die ik zonet gaf. Bent u bij deze dilemma's liever *free-rider* of bent u bereid voluit de verantwoordelijkheid te nemen voor de achterstelling van de AOW via dit wetsvoorstel? 3,3 miljoen AOW'ers luisteren mee! Vindt u het redelijk dat AOW-gerechtigden van de hogere vergoeding, waar zij door de koppelingswet recht op hebben, daarvan circa 40% weer moeten inleveren? Je krijgt 880 euro extra en 340 euro wordt weer van je afgepakt.

Welke andere groep Nederlanders wordt zo behandeld?

De extra verhoging van de AOW kost 2,3 mld. Dit bedrag wordt gedekt door afschaffing van de IO AOW met 1,3 mld, het annuleren van de voorgenomen verhoging van de ouderenkorting met 0,6 mld en afschaffing van de Fiscale Oudedagsreserve met 0,1

mld. Totaal 2 mld. Conclusie : AOW ers betalen de extra AOW bijna geheel uit eigen zak. Een sigaar uit eigen doos noemen we dat.

Voorzitter. 1,2 miljoen AOW'ers hebben alleen AOW of AOW met een heel klein pensioen tot max 175 euro per maand, 2100 per jaar. Zij zijn zo arm dat zij geen belasting betalen. Voor hen is het een netto verlies van 340 euro.

Kan de minister ons vertellen hoeveel vrouwen in die groep van arme AOW'ers zitten? En hoeveel gepensioneerde ZZP'ers zijn er die alleen moeten leven van hun AOW. Zij hebben helemaal geen pensioen. Het Kabinet heeft geblunderd door over het hoofd te zien dat 1,2 mln AOW'ers geen belasting betalen, zoals dat al was bij de aangekondigde verhoging van de ouderenkorting als compensatie voor het niet koppelen van de AOW.

Verhoging van de ouderenkorting in het regeerakkoord was een dode mus voor die 1,2 mln AOW'ers. Ik moet ook wijzen op het feit dat voor mensen met een iets hoger inkomen dan 2100 per jaar het ook geen vetpot is. Weet dat het mediaan pensioen in de Bouw en Metaal 4000 per jaar bruto is: dat betekent dat de helft van deze ouderen een pensioen heeft van minder dan 4000 euro. In de Zorg is dat 8000 euro en bij de overheid 12.000. Dat zijn pensioenen die 15 jaar niet zijn verhoogd tot nu.

Voorzitter. Wat te doen? Er zijn mijns inziens 2 mogelijkheden, 2 uitwegen.

Uitweg 1

De Kamer verzoekt het kabinet te komen met een novelle op deze wet met het doel de afschaffing van de Inkomensondersteuning AOW IOAOW in te trekken door het uit dit wetsvoorstel te halen. Gevolg is wel dat de stemming wordt aangehouden en de invoering van de 2 verbeteringen in de wet worden uitgesteld. Mijn vraag is of de 2 verbeteringen in dit voorstel kort later met terugwerkende kracht in kunnen gaan?

Uitweg 2

Als de wet nu in stemming komt en zou worden aanvaard verzoekt mijn fractie het kabinet de afschaffing van de IOAOW daarna alsnog ongedaan te maken door te komen met een nieuw wetsvoorstel voor herinvoering van de Inkomensondersteuning AOW IOAOW per 1 juli 2023.

Wat is wijs? Daarover gaat mijn fractie graag in debat met het kabinet en met de collega's. Ik heb in een zeer uitvoerige schriftelijke voorbereiding via het Verslag en het Nadere Verslag veel vragen gesteld. De eerste antwoorden vond mijn fractie zo weinig overtuigend dat een even grote tweede vragen ronde nodig was.

De Memorie van Antwoord en de Nota naar aanleiding van het verslag zijn herhaling van zetten, bevatten stellingen en beweringen maar geen motiveringen, laat staan onderbouwingen. Niet over het waarom en ik zie

niet het begin van een oprechte intentie om te zoeken naar een oplossing.

Het komt er op neer dat het kabinet zegt: dit is het, hier moet u het mee doen of u dat nou leuk vindt of niet. Zoiets wordt ook wel eens een ramkoers genoemd. Bedenk wel dat de nadelige koopkrachteffecten van het afschaffen van de energietoeslag van 1300 in de koopkrachtplaatjes van 2024 zichtbaar zal worden. Dat wordt een grote klap. Op dat moment, moet u weer naarstig op zoek naar inkomensondersteuning en de IO-AOW zou dan een geweldige reddingsboei kunnen zijn. Terug naar het oude niveau van 28 euro per maand of zelfs hoger.

Voorzitter. De Ministers vinden dat de motie Hoekstra wordt uitgevoerd. Een totale omkering van de werkelijkheid. Want deze motie wordt natuurlijk niet uitgevoerd. Niet naar de letter én niet naar de geest. Ook de motie-Van Rooijen hierover wordt niet uitgevoerd.

Voorzitter, tot slot heb ik een aantal vragen over de techniek van wetgeving en hoe deze hier is toegepast.

1. Waarom was de datum van 1 januari niet meer haalbaar voor de buitengewone verhoging van het wettelijk minimumloon als al eind augustus besloten is tot die verhoging?
 - a. Waarom is besloten die te regelen met een AmvB?
 - b. Waarom was wetswijziging tot in oktober niet mogelijk?

- c. Waarom was een spoedwet niet mogelijk voor maatregelen met breed draagvlak: 10% hoger Minimumloon en AOW en dan zonder IOAOW?
- d. Hoeveel tijd neemt de doorwerking van de verhoging op de uitkeringen in beslag?
- e. Waarom was het volledig afschaffen van de IO-AOW per aparte wet in 2023 op het moment van besluitvorming niet realistisch zoals de minister antwoordt?
- f. Waarom moest het per se stapsgewijs?

2. Kan uitgelegd worden waarom de IO-AOW van 5 euro daarmee nog voldoende "substantieel" wordt geacht, om te voldoen aan art 33a van de Wet AOW die voorschrijft dat er een inkomensondersteuning moet zijn. Dat is toch een fooi?

- a. Voor wijzigingen in de IO-AOW schrijft art 33a van de Wet AOW geen voorhangprocedure voor, maar in de voorhang AMVB van juni over de kleine verhoging van het Minimumloon en de AOW was ook de kleine verlaging IOAOW opgenomen. Graag uitleg.
- b. Kan de minister uitleggen op welke wijze de beide Kamers zijn betrokken bij het besluit zonder voorhang van 3 oktober over de grote verhoging van Minimumloon en AOW.

3. Waarom is het zo dat bij de grotere stap in de verhoging van het minimumloon en de AOW ook een

grotere stap in de afbouw van de IO-AOW in de rede ligt?

a. Waarom is een aparte inkomensondersteuning als kop op de AOW niet langer nodig?

b. Waarom ligt een verhoging van de arbeidskorting met 800 netto wel in de rede? Kosten: maar liefst 3,6 mld

4. Kan worden uitgelegd waarom recht wordt gedaan aan de motie Hoekstra als wordt gezegd dat “de wijzigingen in het wetsvoorstel inhoudelijk met elkaar samenhangen omdat alle voorstellen direct of indirect voortvloeien uit besluitvorming over koopkrachtontwikkeling, voor zover deze voorstellen liggen op het terrein van SZW”. Ja, dat schrijft de minister. Dat is toch echt niet te geloven. Dat zou betekenen dat staatssecretaris van Rij ook de meeste fiscale onderwerpen in 1 mandje zou kunnen bundelen.

5. Waarom zijn mijn aangenomen moties niet uitgevoerd van 13 juli en 1 november?

6. Omdat het kabinet weigert mijn motie van 22 november uit te voeren, vraag ik morgen plenair in de senaat een interpellatie aan. Over het niet uitvoeren van de motie van Rooijen cs inzake het weer verhogen van de IO-AOW naar het oude nivo van 28 euro.

7. De inwerkingtreding van deze wet gaat in bij Koninklijk besluit, kunt u garanderen dat de resterende 5 euro van de IO-AOW blijft bestaan tot 1 januari 2025? Het is toch niet de intentie van dit kabinet om nu van de mogelijkheid gebruik te maken om dit laatste restje IO-AOW nog eerder af te schaffen, dan 1 januari 2025?

Voorzitter

Ik ben er doorheen.

Ik heb naar de bewindslieden gesproken als Brugman

Kom nu van uw kant ook over de brug.

Mijn fractie wacht de antwoorden met belangstelling af

Dank u wel.